Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan 2027–2030

Økt tjenestebehov krever nye løsninger

bodø KOMMUNE | bådådjo SUOHKAN | buvda KOMMUVDNA

“

Omstillingen i kommunen har gitt oss **større handlefrihet**, men behovene vokser raskere enn økonomien.

Frem mot 2030 må vi omstille driften ytterligere – med om lag **540 millioner kr.**

En verden i endring

En mer utrygg og uforutsigbar verden

Sikkerhet og økonomi henger tettere sammen. Et trusselbilde i stadig endring påvirker kommunens oppgaver og ressurser.

Vedtatte mål og økonomiske realiteter

Budsjettet bygger på kommuneplanens samfunnsdel og perspektivmeldingen, og må tilpasses kommunens økonomi.

Foto: Per-Inge Johnsen / Forsvaret

Store omstillinger i kommunen

380 millioner kr i varig omstilling fra 2023 – 2026

Friluftsfestival som ny leirskole

Foto: Silje Furulund

Innføring av nytt pasientjournalsystem

Foto: Preben Hunstad

Fra flyplass til ny bydel

Illustrasjon: Henning Larsen

Boligsosial omstilling

Foto: Preben Hunstad

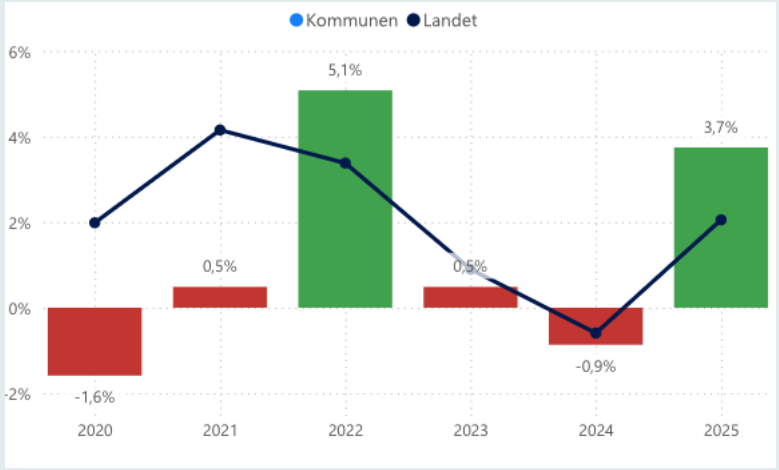
Bærekraftig omstilling

Foto: Preben Hunstad

Økonomisk handlingsrom i Bodø kommune

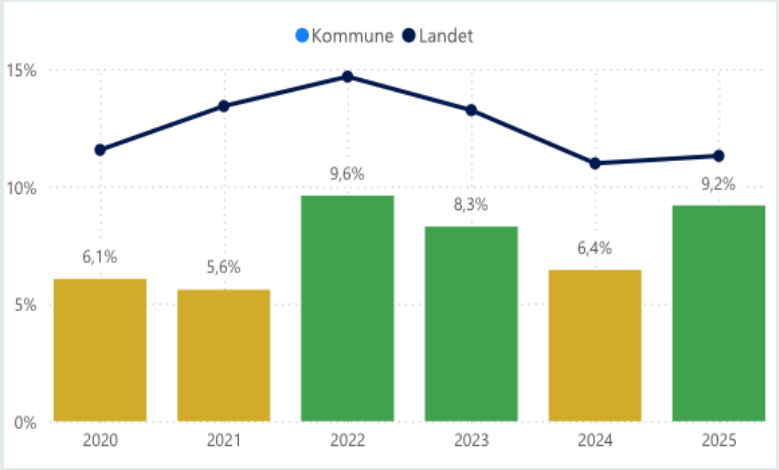
Driftsresultat

Etter bundne fondsavsetninger.

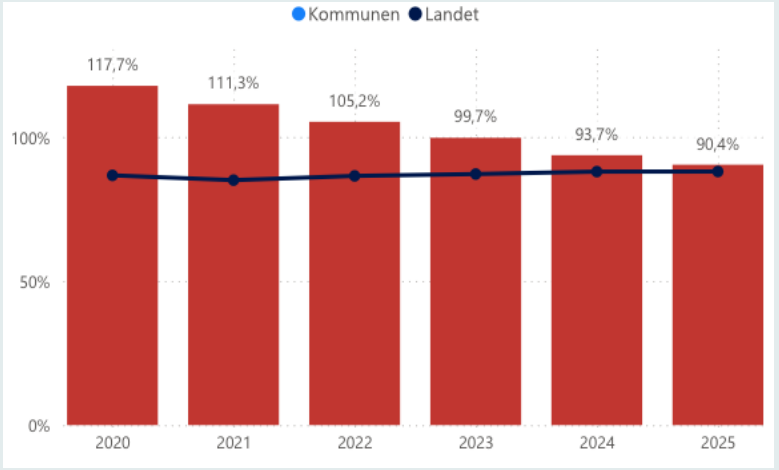
Disposisjonsfond

Inkludert merforbruk
til senere inndekning.

Netto lånegjeld

Fratrukket ubundne
investeringsfond.

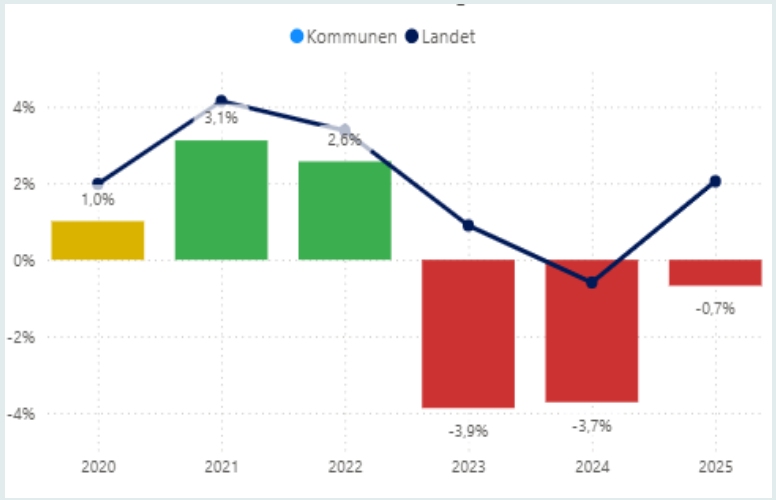
Blå linje viser landsgjennomsnitt

Kilde: KS

Økonomisk handlingsrom i Tromsø kommune

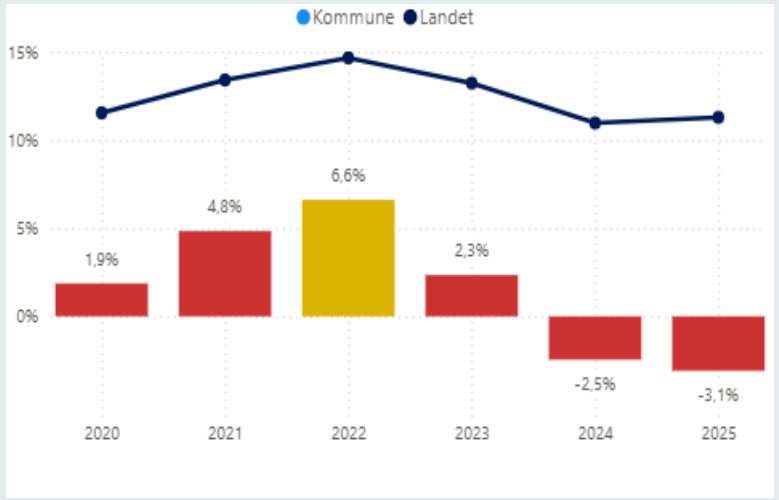
Driftsresultat

Etter bundne fondsavsetninger.

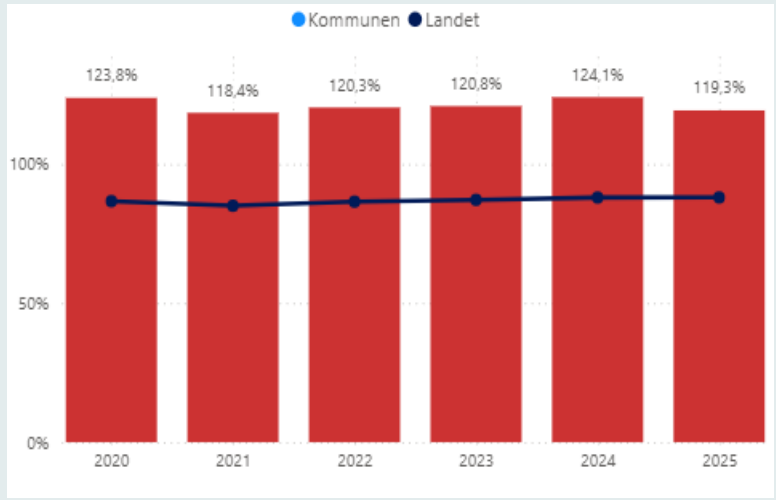
Disposisjonsfond

Inkludert merforbruk
til senere inndekning.

Netto lånegjeld

Fratrukket ubundne
investeringsfond.

Blå linje viser landsgjennomsnitt

Kilde: KS

Gode tjenester, tross tøffe omstillinger

En god kommune å bo i, med et bredt og omfattende tjenestetilbud av høy kvalitet.

- Bodø har ligget mellom **7. og 19. plass** i Kommunebarometeret 2026
- Høyest rangerte kommune i Nord-Norge
- Blant landets beste kommuner siden 2022

Foto: Preben Hunstad

Foto: Løvold Havpark

Et næringsliv i vekst

Økende omsetning og verdiskaping

- Verdiskapningen økte fra om lag 41 mrd. kr i 2021 til nær 60 mrd. kr i 2025
- 29 511 sysselsatte i 2025 – opp 3,2 % siden 2020
- **Nesten halvparten** er sysselsatt i kommunens seks satsingsområder

Bedrifter i Bodø omsatte for 46,7 mrd. kr i 2025 – nærmere 4 mrd. mer enn året før

Kilde: Indeks Bodø

Men det er et stort

MEN...

bodø KOMMUNE bådådjo SUOHKAN buvda KOMMUVDNA

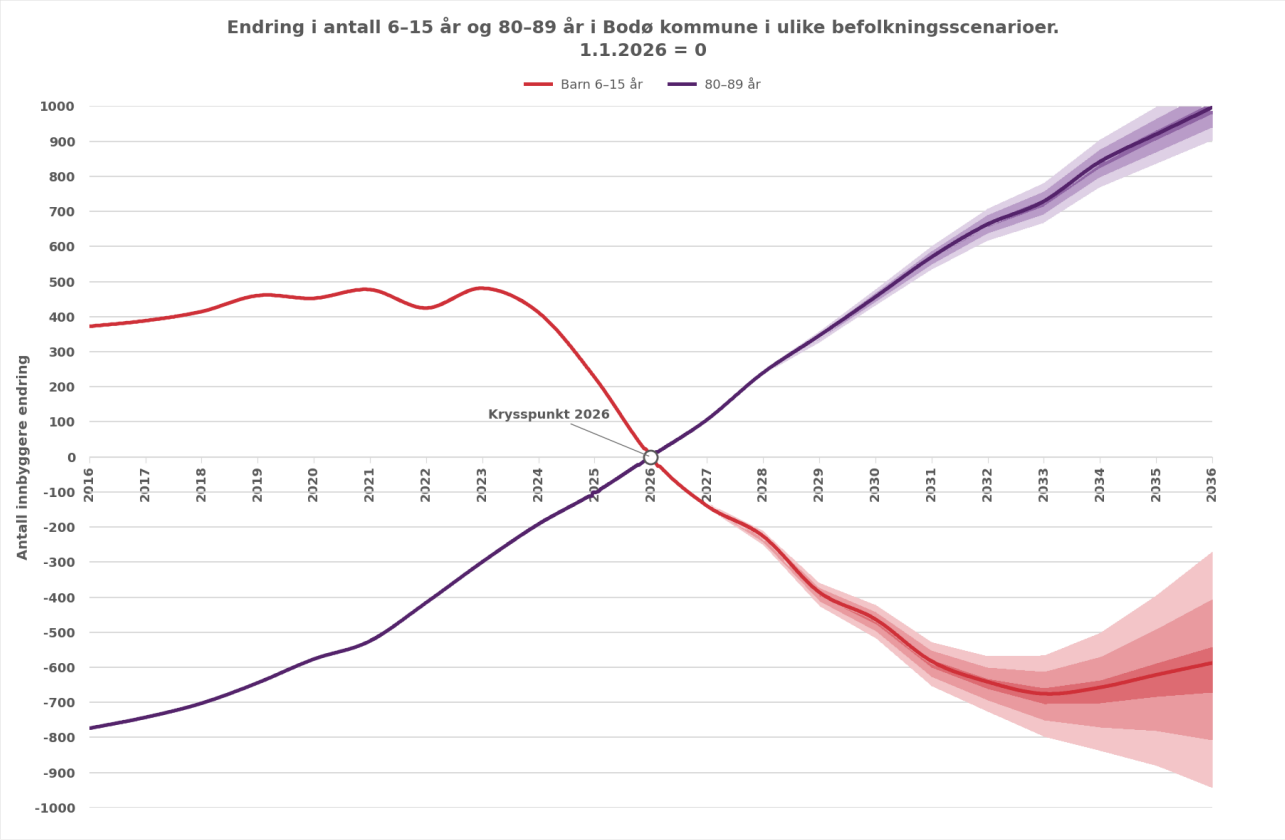
Vi mangler folk

- **Færre yrkesaktive** samtidig som behovet for ansatte øker
- Flere ansatte går av med pensjon
- Rekrutteringen blir vanskeligere, også i andre tjenester og i kommunene rundt oss

Behov for om lag **300 nye årsverk** i helse og omsorg innen 2030, inkl. nytt sykehjem

Foto: Preben Hunstad

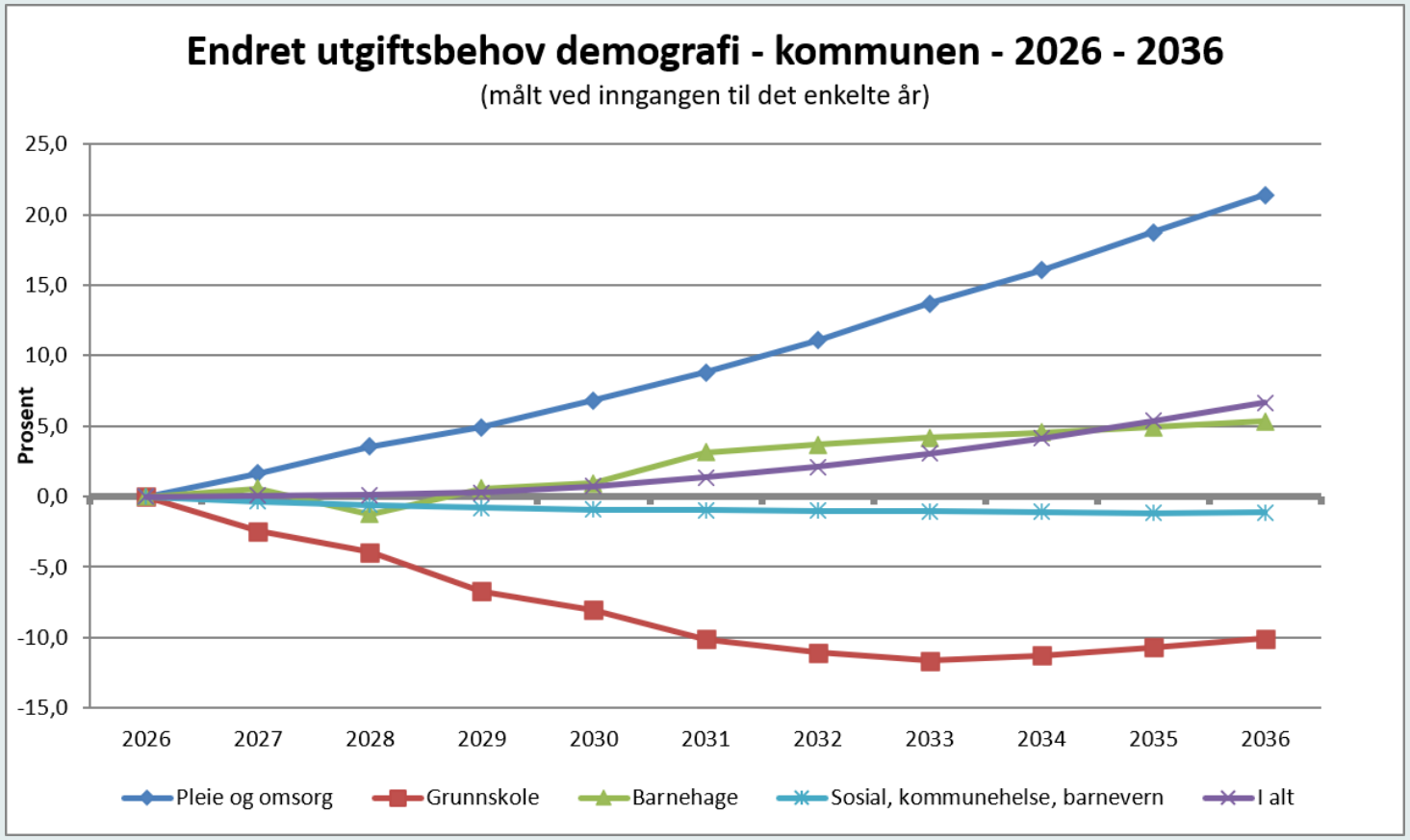
Flere eldre og færre barn

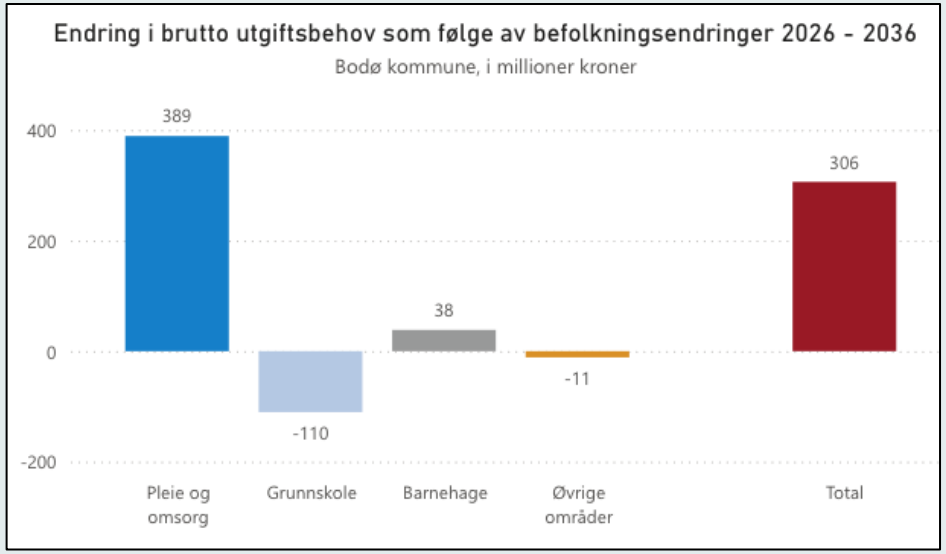
- **Flere eldre:** Om lag 500 flere i alderen 80–89 år i økonomiplanperioden, og 1 000 flere fram mot 2036
- Rundt 300 flere over 90 år fram mot 2036
- **Færre skolebarn:** Om lag 500 færre innen 2030 og 700 færre i 2033
- Allerede 481 færre skolebarn fra 2023 til 2026

Kilde: SSB

Mangler penger til helse og omsorg

- Utgiftsbehovet til **pleie og omsorg øker med 389 mill. kr** fram mot 2036
- Samtidig en nedgang på rundt **110 mill. kr for grunnskole**

KS demografimodell viser fremskrevet utgiftsbehov for Bodø kommune i perioden 2026-2036.

Kilde: KS

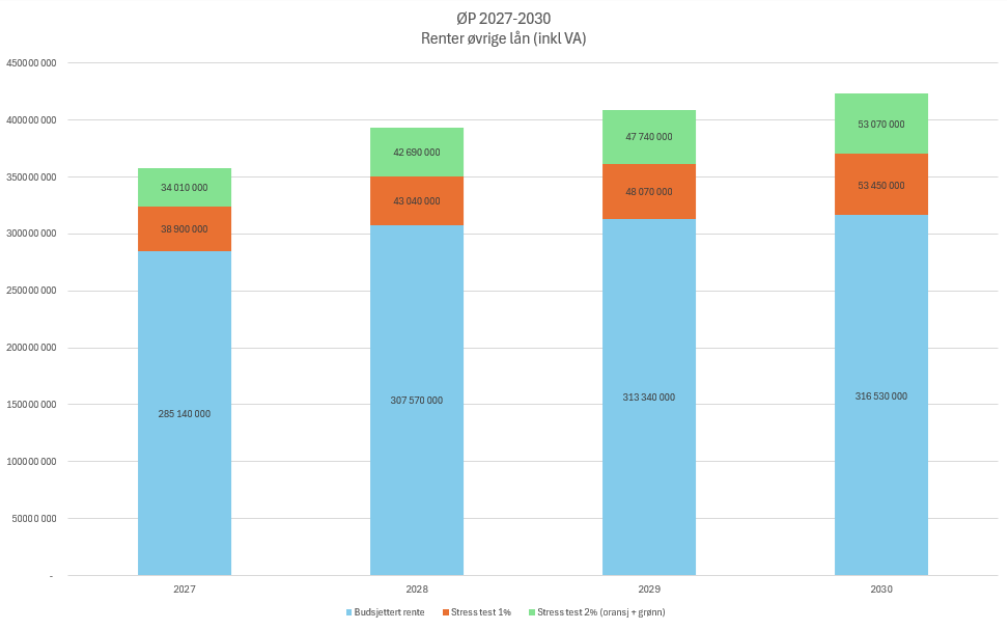
Renteøkning

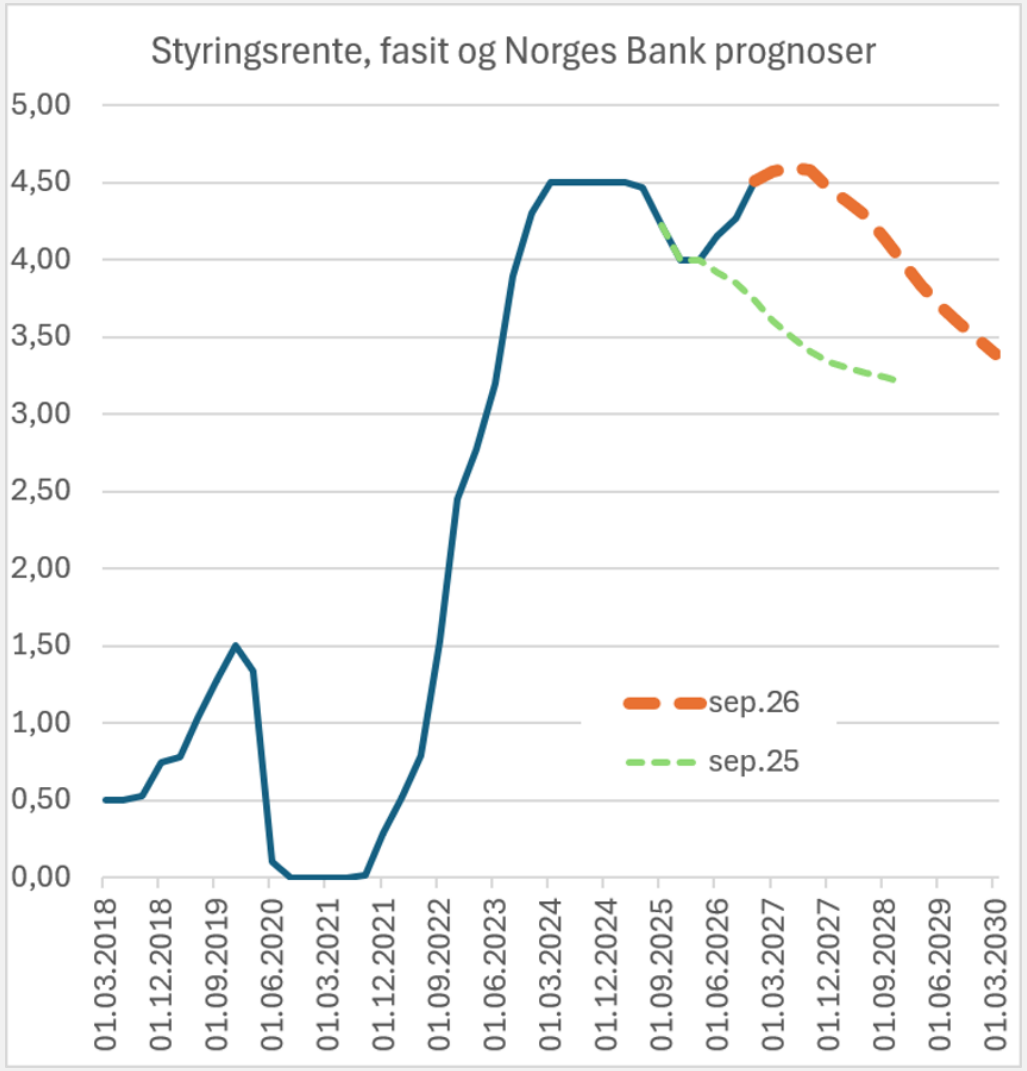
Rentekostnadene øker med 43 millioner i 2027

Rentebanen viser en fallende kurve fra slutten av 2027 og ut perioden

Kommunen skal i 2027 betale 285 millioner i renter og 300 millioner i avdrag inkludert VA

Dersom renten går opp med 1 % vil det gi en økning på 40 millioner kroner og 70 millioner på 2 %

Økt etterslep og vedlikehold

- **Vei:** Vedlikeholds- og oppgraderingsbehov på om lag 1 milliard kr
- **Bygg:** Samlet etterslep på vedlikehold og modernisering på 3,2 milliarder kr
- **Arealer:** Kommunen har 270 000 m^2 formålsbygg, hvorav 125 000 m^2 skolebygg
- **Rapporter PwC/Agenda Kaupang:** Bodø har langt mer areal i formålsbygg enn sammenlignbare kommuner

Foto: Preben Hunstad

Underfinansiert av Stortinget

Flere oppgaver uten full finansiering begrenser kommunenes mulighet til å prioritere.

- Om lag 110 mill. kr i underfinansiering for Bodø i 2020–2024
- Rundt 15 mill. kr til nye behov i 2027, etter lønns- og prisvekst og økte renter
- Selv 2 milliarder ekstra til kommunene vil **kun gi Bodø rundt 20 millioner kr** mer
- Summen av pålagte oppgaver er større enn hva kommunene realistisk kan levere på

Økt skatt og ramme	204 mill. kr
Helårseffekt av lønnsoppgjør 2026	-98 mill. kr
Lønns- og prisvekst 2027	-48 mill. kr
Økte renteutgifter	-43 mill. kr
Rest frie inntekter	15 mill kr

Foto: Hans Kristian Thorbjørnsen/Stortinget

Lavere pensjonskostnader

- **128 millioner kr lavere pensjonskostnader** i 2027 bidrar til å dekke nye behov
  - Økt garantert avkastning på pensjonsmidlene er hovedårsaken
  - Nedbemanningen gir også noe effekt
- Endret lønnsvekst kan bidra til høyere premie

Foto: Preben Hunstad

Store satsinger

- Investeringer i perioden:
  - nytt sykehjem
  - ny by
  - rus- og psykiatriboliger
  - boliger for personer med funksjonsnedsettelser
  - IKT og digitalisering
  - kunstgressbaner
  - rehabilitering av veier og bygg
- **Økt rente** har redusert eller forskjøvet investeringer
- **I 2027 investeres om lag 440 mill. kr**, med lån på 125 mill. til vann og avløp og 156 mill. til øvrige områder
- **I perioden investeres nær 2,8 mrd. kr,** med lån på 500 mill. til vann og avløp og 1,2 mrd. til øvrige områder
- **I tillegg kommer startlån**, med 300 mill. kr i årlig låneopptak

Illustrasjon: Asplan Viak

Arva-salget er helt avgjørende

Inntektene bidrar til å saldere økonomiplanen

- Midlene **bidrar til egenkapital** i Nye Bodø Eiendom, nytt sykehjem og overtakelse av SKS-aksjene fra Bodø Energi
- Deler av salgsinntektene blir i Bodø Energi for å sikre videre drift og utvikling
- **Generasjonsfond:** På nyåret fremmes forslag til etablering og bruk, slik at verdier fra Arva-salget også kommer framtidige generasjoner til gode

Foto: Preben Hunstad

Økning i kommunale avgifter

Gebyrordning	Foreslått endring
Vanngebyr	2,7 prosent
Avløpsgebyr	16,9 prosent
Feiegebyr	4,6 prosent
Renovasjonsgebyr (IRIS)	3,1 prosent

Anslått lønns- og prisvekst 2026/2027: 3,8 %

Årsaker til økning

1. Høyere renter enn forventet
2. Økte kostnader til varer og tjenester
3. Kraftig økning i kostnadene til slamhåndtering

Økt veivedlikehold kollektivtraseer	9 000 000
Husleie sivilforsvaret	2 200 000
Økt ramme grunnskole	20 000 000
Økt ramme MOT	1 500 000
Tilskudd BHK	1 000 000
Øvrige vedtak økt drift	4 450 000
Sum	**38 150 000**

Bystyrevedtak i 2026 som må finansieres i økonomiplanperioden

- Vedtatt bunnfradrag i februar 2026 på 50 millioner kr
- Kommunedirektøren har funnet penger til dette i 2027, men ikke resten av perioden
- Tiltak for økt turisme (besøksbidrag) er utsatt av bystyret

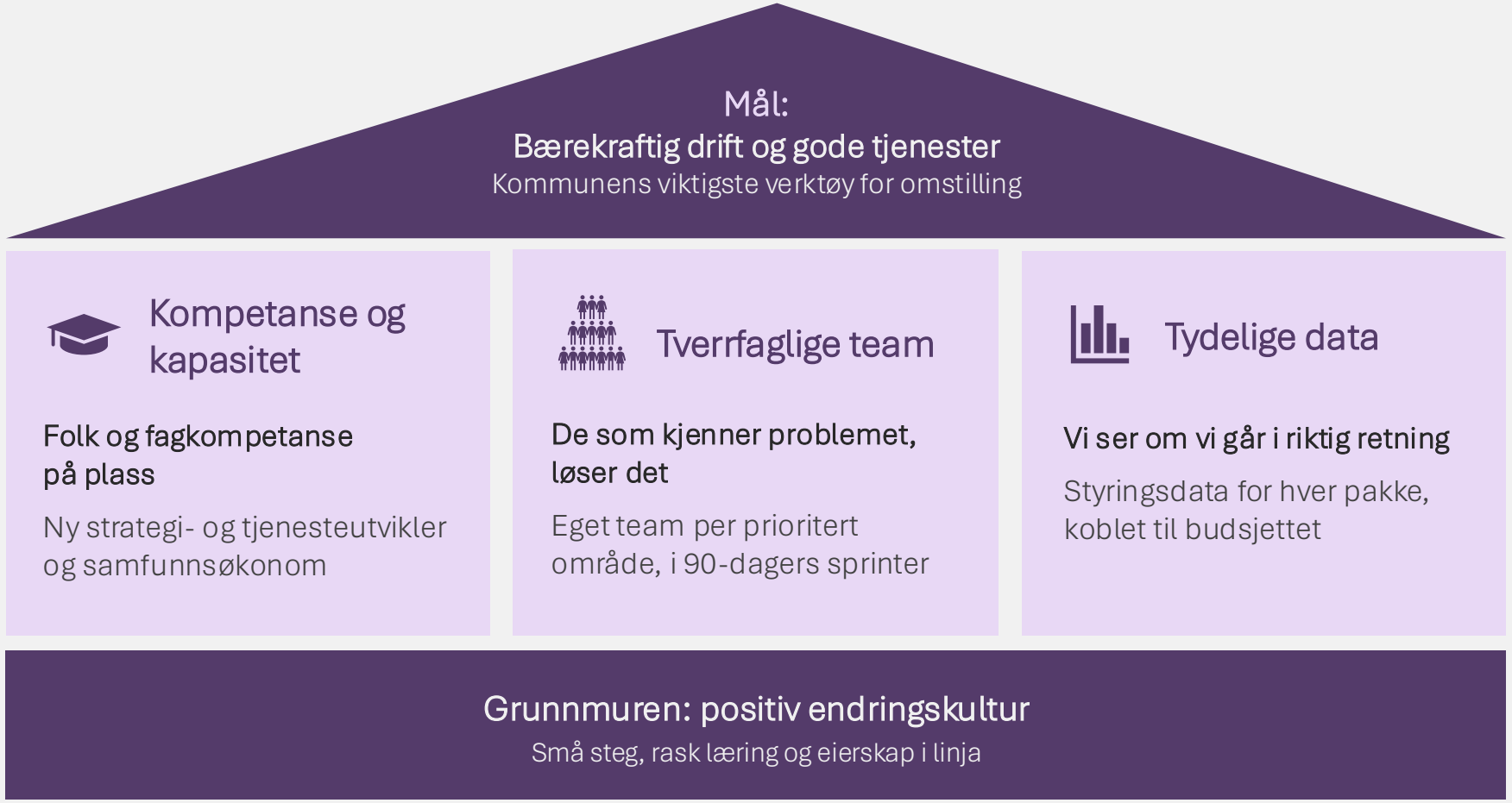
Nye behov fra tjenesteavdelingene

- Avdelingene meldte inn behov for om lag 300 millioner kr
- Det har vært gjennomført flere prosesser med stramme prioriteringer som har redusert nye behov til 136 millioner kr
- Nye behov har vært drøftet to ganger med de tillitsvalgte
- Kriterier for nye behov har vært lovpålagte tjenester og tiltak for effektivisering

Kommunedirektørens forslag til prioriterte behov	2027
Oppvekst og kultur	21 226 000
Helse og omsorg	78 402 000
Byutvikling	30 500 000
Organisasjon og virksomhetsstyring	6 039 000
Kommunens fellesområde	-
Sum	**136 167 000**

Prosjekt Bærekraftig omstilling:

Vi er rigget for å gjennomføre og nå målene

Prioriterte team og pakker for omstilling

Prioritert: Egne tverrfaglige team

Økt nærvær

Redusere sykefravær og sikre rekruttering i helse og omsorg

Boligsosial styrking

Samordne boligarbeidet for bedre ressursbruk og mer treffsikker hjelp

Innkjøp og anskaffelser

Smartere innkjøp og høyere avtalelojalitet etter innkjøpsanalysen

Yngrebølgen

Tidlig og koordinert hjelp til yngre brukere med sammensatte behov

Videreføres i linja

Salg av eiendom

Realisere verdi fra vedtatte eiendomssalg

Optimal bruk av kompetanse (OBAK)

Rett kompetanse til rett oppgave. Plan legges fram i T1 2027

Leieavtaler og areal

Fra leide til eide bygg når avtaler løper ut 2027–2032

Omstilling i linja

Lokal forbedring, bedre styringsdata og bruk av KI

AVSLUTTET

Eierskaps-strategi eiendom

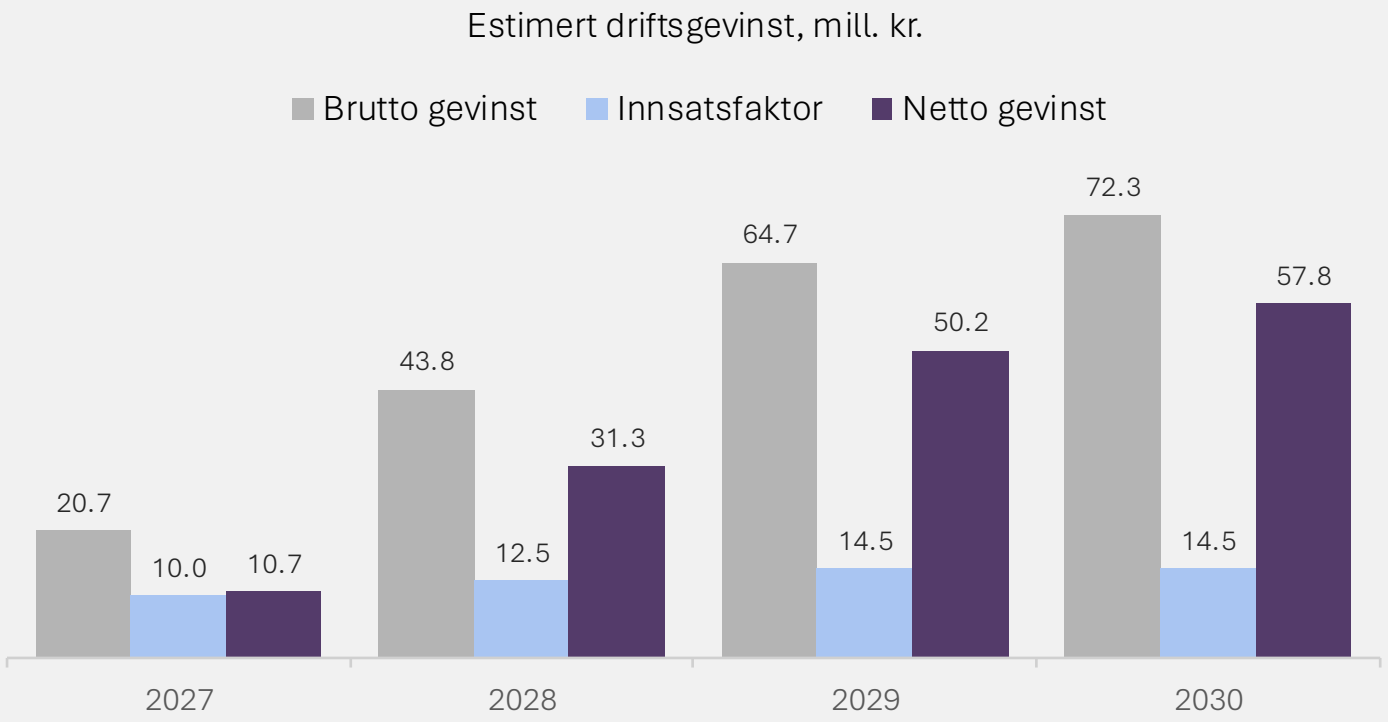
Avsluttet 2025. Salg og tilbakeleie av formålsbygg ble vurdert

Fremtidens barnehage og skole

Avsluttet 2026. Bystyret vedtok uendret skolestruktur i fem år

Lavere anslag, men høye ambisjoner

De prioriterte pakkene kan gi 58 mill. netto i lavere driftsutgifter i 2030

Lavere anslag enn i 2026, men høyere ambisjon. Potensialet finnes. I 2027 jobber vi med å synliggjøre effektene og knytte dem til budsjettet, så gevinsten kan økes.

BRUTTO 2030 PER PAKKE

Innkjøp og anskaffelser	45,0 mill.
Boligsosial styrking	24,3 mill.
Økt nærvær	3,0 mill.

KOMMER I TILLEGG, IKKE BUDSJETTERT

- **Lavere kostnadsvekst** fra Yngrebølgen og økt nærvær
- **Boligfond på om lag 40 mill.** fra boligsalg, til bedre egnede og mer effektive boløsninger

Slik er budsjettet saldert

Når utgiftene overstiger inntektene, har kommunedirektøren tre muligheter for å balansere budsjettet:

1. Nye kutt med rask iverksettelse
2. Øke inntektene
3. Øke det uspesifiserte omstillingskravet

Foto: Preben Hunstad

Ingen nye kutt

Behov for ytterligere kutt

Kommunens økonomiske situasjon tilsier at det burde vært funnet tiltak for nye kutt på **100–150 millioner kr i 2027.**

Legger ikke frem nye kutt

Kommunedirektøren fremmer likevel **ikke nye kutt** utover de spesifiserte tiltakene som driften i 2026 gir grunnlag for.

Ber bystyret peke ut områdene

Bystyret bes peke ut områdene det skal kuttes i. Administrasjon vil utrede tiltak og legge dem frem til endelig beslutning.

Foto: Preben Hunstad

Usikre skatteinntekter

- Redusert skatteanslag på 20 millioner kr for 2026
- Økte renter gir lavere skatteinngang
- Kommunedirektøren **advarer mot å øke skatteanslaget utover forslaget**
  – basert på KS' prognosemodell

bodø KOMMUNE | båddåjo SUOHKAN | buvda KOMMUVDNA

Eiendomsskatt 2027

- **Lavere boligpriser:** Beregnet gi 8,6 millioner kr mindre i eiendomsskatt
- **Nye næringseiendommer:** gir økt eiendomsskatt på 5,3 mill. kr
- **Justering av takster:** Foreslås for næring og boliger som ikke skattlegges etter formuesgrunnlaget. Dette gir 9,4 millioner kr
- **Netto inntektsøkning** på 6,1 millioner kr
- **Bunnfradraget:** Videreføres i 2027, men er ikke finansiert for resten av økonomiplanperioden

Foto: Aleksander Ramberg

Overordnet omstillingskrav

Tall i 1000 kroner

	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rest omstillingskrav fra økonomiplan 2026-2029	-290 007	-307 062	-387 293	-387 293
Økt omstillingskrav saldering økonomiplan 2027-2030	-38 011	-63 000	0	-213 500
Spesifiserte tiltak 2027-2030	44 424	63 428	63 151	63 415
Sum omstillingskrav i økonomiplanperioden	**-283 593**	**-306 634**	**-324 142**	**-537 378**
Gevinstanslag Bærekraftig omstilling	20 700	43 800	64 700	72 300
Rest omstillingskrav økonomiplan 2027-2030	**-262 893**	**-262 834**	**-259 442**	**-465 078**

Omstillingskrav per avdeling

Tall i 1000 kroner

	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Oppvekst og kultur	-51 774	-79 751	-67 141	-142 141
Helse og omsorg	-113 245	-142 133	-134 134	-238 634
Byutvikling	-9 835	-18 435	-15 835	-49 835
Samfunn og næring	0	-1 000	0	0
Organisasjon og virksomhetsstyring	-1 000	-2 000	-1 000	-1 000
Kommunens fellesområde	-107 739	-63 315	-106 032	-105 768
Sum omstillingskrav i økonomiplanperioden	**-283 593**	**-306 634**	**-324 142**	**-537 378**
Bærekraftig omstilling	20 700	43 800	64 700	72 300
Rest omstillingskrav økonomiplan 2027-2030	**-262 893**	**-262 834**	**-259 442**	**-465 078**

Måltall

Handlingsregler	Mål	Regnskap 2024	Regnskap 2025	Vedtatt budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Netto driftsresultat*	1,75 %	-0,87 %	3,85 %	1,74 %	1,75 %	1,19 %	1,29 %	1,30 %
Gjeldsgrad	85,00 %	101,98 %	93,40 %	97,76 %	92,21 %	96,02 %	101,80 %	102,07 %
Fondsgrad	3,00 %	4,46 %	7,31 %	9,33 %	10,63 %	11,73 %	13,04 %	14,34 %
Belastningsgrad	7,50 %	10,23 %	10,53 %	10,86 %	11,54 %	11,21 %	11,20 %	11,54 %
Indeks	**Mål**	**Regnskap 2024**	**Regnskap 2025**	**Vedtatt budsjett 2026**	**Budsjett 2027**	**Budsjett 2028**	**Budsjett 2029**	**Budsjett 2030**
Samlet	1	93,47 %	98,66 %	96,52 %	98,21 %	96,84 %	95,29 %	95,31 %

*Netto driftsresultat 2026-2030 er korrigert for bundne fond

“

Kommuneøkonomien kan ikke lengre håndteres med justeringer. Vi må være villige til å skru på noen store brytere.

Jobbe sammen

- Tettere samarbeid **mellom bystyret og administrasjon** om økonomiske løsninger
- Flere budsjettseminarer i 2027 om demografi og tjenestebehov
- Redusere kostnader og bevare handlingsrommet, fremfor å dekke merforbruk med fond

Kunnskap og digitalisering

- Utvikle **ny kunnskap og bruke ansattes erfaringer** for å finne nye løsninger
- Øke digitaliseringen og styrke arbeidet med kunstig intelligens
- Skjerme investeringer i digitalisering og IKT som effektiviserer driften
- Viktig satsting for å møte **fremtidens bemanningsutfordringer**

Foto: Aleksander Ramberg

Videre satsning på vekst

Vi må legge til rette for næringslivet, nye arbeidsplasser og flere innbyggere

- **Utvikle** Ny by, et generasjonsprosjekt for vekst og verdiskaping
- **Samarbeide** om et attraktivt Bodø å bo, arbeide og investere i
- **Sikre** gode kommunale tjenester og tilbud innen kultur, idrett og fritid

Foto: Håkon Kjøllmoen

Takk til alle ansatte som hver dag **gir innbyggerne gode tjenester** og leverer gode resultater gjennom krevende omstillinger.

Gjennom Bærekraftig omstilling bygger vi videre på denne innsatsen **og styrker kompetansen, kulturen og samarbeidet på tvers**.

Mer SOL i Bodø

bodø KOMMUNE | bådåđjo SUOHKAN | buvda KOMMUVDNA

Samarbeid
Optimisme
Løsninger